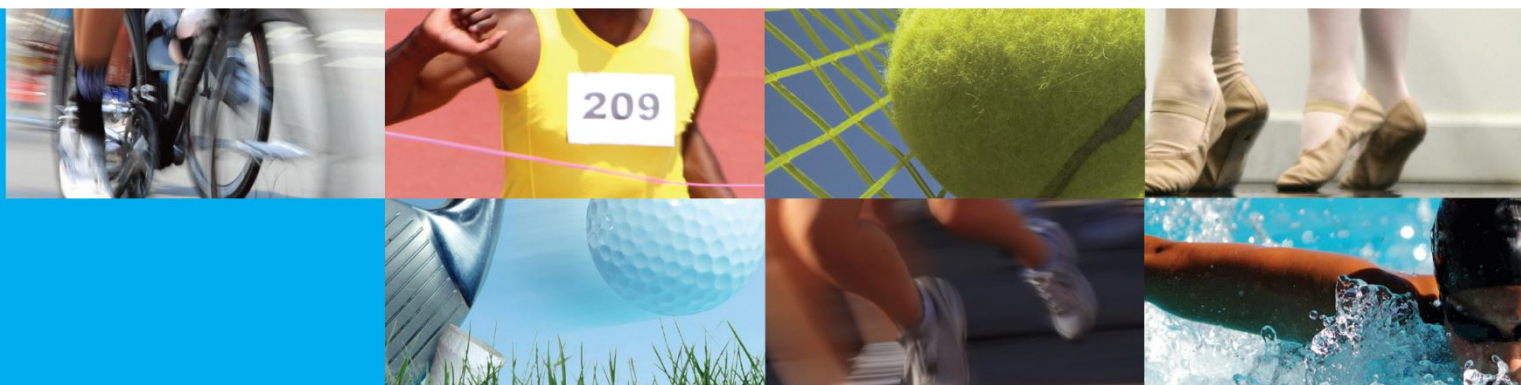

Ruimte voor sport in Stichtse Vecht

Ruimtelijke analyse van sportparken Daalseweide, Elinkwijk en Zuilenselaan

15 september 2016

Ruimte voor sport in Stichtse Vecht

Ruimtelijke analyse van sportparken Daalseweide, Elinkwijk en Zuilenselaan

in opdracht van Gemeente Stichtse Vecht

Mulier Instituut
sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Inhoudsopgave

1.	Inleiding en werkwijze	7
1.1	Inleiding	7
1.2	Onderzoeksvragen	7
1.3	Werkwijze	7
1.4	Leeswijzer	8
2.	Huidige ruimtebehoefte	9
2.1	Voetbal	9
2.2	Tennis	14
2.3	Korfbal	14
3.	Toekomstige ruimtebehoefte	17
4.	Herkomstanalyse	21
4.1	Voetbal	21
4.2	Tennis	22
4.3	Korfbal	23
5.	Herstructurering sportparken	25
6.	Conclusies	27
	Bijlage 1 Toelichting ruimte-instrument	29
	Bijlage 2 Aantal voetbalteams per categorie	31
	Bijlage 3 Herstructurering Daalseweide	32
	Bijlage 4 Verzorgingsgebieden in kaartvorm	34

1. Inleiding en werkwijze

1.1 Inleiding

De gemeenten Stichtse Vecht en Utrecht wensen inzicht in de huidige en toekomstige behoefte aan sportruimte op de sportparken Daalseweide, Zuilenselaan en Elinkwijk. De gemeenten willen met dit inzicht in de benodigde sportruimte voor de toekomst onderbouwde keuzes met daarbij behorende investeringen kunnen maken.

Sportpark Daalseweide, gelegen aan de zuidkant van Maarssen, is een groot sportpark met in totaal 9,5 voetbalveld, één korfbalveld en twaalf verlichte tennisbanen. Er zijn twee voetbalverenigingen (VV Maarssen en DWSM), één korfbalvereniging (OVVO/De Kroon) en één tennisvereniging (T.V. Luck Raeck) actief. Sportpark Elinkwijk is de thuisbasis van één voetbalvereniging (Elinkwijk) waarvoor vijf velden beschikbaar zijn. Op sportpark Zuilenselaan spelen drie voetbalverenigingen die in totaal vier velden hebben. Tevens liggen op dit sportpark vijf tennisbanen waar tennisvereniging Zuilenselaan gebruik van maakt.

1.2 Onderzoeksvragen

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te verschaffen in de ruimtelijke vraag naar en aanbod van de buitensport nu en in de toekomst en in de ruimtelijke spreiding van de leden van de verenigingen die van de sportparken gebruikmaken.

In het onderzoek staan de volgende vragen centraal:

1. Wat is de vraag naar velden voor voetbal, tennis en korfbal in de huidige situatie en de verwachte vraag in 2020 en 2030 voor de sportparken Daalseweide, Elinkwijk en Zuilenselaan en welke overschotten/tekorten kunnen zich gaan voordoen uitgaande van het huidige aanbod?
2. Waar zijn per voetbal, korfbal- en tennisvereniging de betreffende leden woonachtig en hoever reizen zij gemiddeld naar hun vereniging (verzorgingsgebieden van verenigingen)?
3. Wat zijn de mogelijkheden voor herstructurering van sportpark Daalseweide met inachtneming van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende Utrechtse sportparken Zuilenselaan en Elinkwijk?

1.3 Werkwijze

Vraag-aanbodanalyse buitensport

Voor de vraag-aanbodanalyse voor de buitensport gebruiken we ons ruimte-instrument. Dit instrument is eerder gebruikt in verschillende vergelijkbare onderzoeken in o.a. Alkmaar (Wezenberg-Hoenderkamp & Hoekman, 2015), Heerenveen (Wezenberg-Hoenderkamp, 2016) en Groningen (publicatie verwacht in najaar 2016). Ook voor de gemeente Utrecht is het ruimte-instrument ingezet om de benodigde capaciteit aan buitensportruimte te bepalen (Wezenberg-Hoenderkamp, & Schadenberg, 2016). De resultaten voor de sportparken Elinkwijk en Zuilenselaan zijn in voorliggende rapportage gebruikt.

Voor de buitensporten voetbal, tennis en korfbal wordt op basis van teamaantallen of leden (tennis) en door de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) en NOC*NSF vastgestelde planningsnormen het benodigde aantal velden of banen berekend. In bijlage 1 is een toelichting op dit ruimte-instrument opgenomen.

Om de toekomstige (voor 2020 en 2030) vraag in kaart te brengen is de ‘bevolkingsprognosemethode’ toegepast. Deze methode berekent op basis van de verwachte bevolkingsontwikkeling (omvang en samenstelling) wat de vraag naar velden en banen in 2020 en 2030 is. In bijlage 1 wordt de bevolkingsprognosemethode verder toegelicht.

Eventuele tekorten of overschotten worden zichtbaar door de huidige en toekomstige behoefte met het aanbod te vergelijken.

Herkomstanalyse

Voor het uitvoeren van de herkomstanalyse wordt gebruik gemaakt van ruimtelijke GIS-analyses. Op basis van de adresgegevens van de verenigingen en de adresgegevens van de leden van de betreffende verenigingen, wordt in kaart gebracht waar de leden van de diverse verenigingen wonen. Hiermee wordt inzicht geboden in de verzorgingsgebieden van de verschillende verenigingen. Tevens wordt de gemiddelde reisafstand van de leden per vereniging berekend. De reisafstand wordt berekend als ‘afstand over de weg’, wat betekent dat rekening wordt gehouden met omreizen wanneer barrières als spoorwegen, snelwegen of waterwegen op de route liggen.

Herstructurering

De gemeente Stichtse Vecht en de gemeente Utrecht zijn beide voornemens om de sportparken te herstructureren. In een bijeenkomst met beide gemeenten is besproken in hoeverre beide gemeenten mogelijkheden zien om de sportparken in meer of mindere mate met elkaar te verbinden. Tevens zijn grofweg enkele ideeën geopperd hoe een eventuele verbinding tot stand zou kunnen komen.

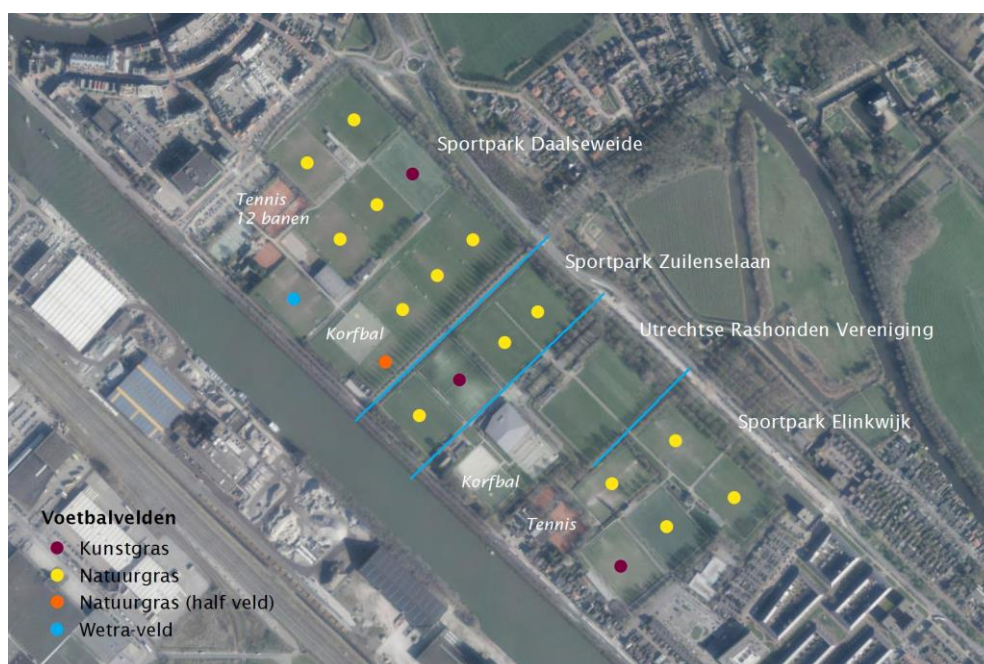
1.4 Leeswijzer

Het rapport begint in hoofdstuk twee met de huidige ruimtebehoefte op de drie sportparken voor voetbal, tennis en korfbal. Deze ruimtebehoefte wordt afgezet tegen de huidige capaciteit waardoor inzicht ontstaat in overschotten dan wel tekorten. In hoofdstuk drie kijken we naar de toekomst en berekenen we voor de drie sportparken de toekomstige behoefte aan velden. Ook deze zetten we af tegen de huidige capaciteit. Om inzicht te verkrijgen in de verzorgingsgebieden van de verenigingen, staan in hoofdstuk vier de uitkomsten van de herkomstanalyses voor voetbal, tennis en korfbal. In hoofdstuk vijf staat beschreven hoe beide gemeenten, in het kader van de herstructureringen, aankijken tegen het leggen van verbindingen tussen de sportparken. Hoofdstuk zes beschrijft de conclusies.

2. Huidige ruimtebehoefte

Op sportpark Daalseweide zijn twee voetbalverenigingen, een korfbalvereniging en een tennisvereniging actief. Op de aangrenzende sportparken Zuilenselaan en Elinkwijk zijn vijf buitensportverenigingen aanwezig (vier voetbalverenigingen en één tennisvereniging). De Utrechtse kleine korfbalvereniging UKC Vogel maakt gebruik van de faciliteiten van OVVO/de Kroon op sportpark Daalseweide.

Figuur 2.1 Overzicht sportparken Daalseweide, Zuilenselaan en Elinkwijk

De huidige ruimtebehoefte van deze buitensporten staat in dit hoofdstuk centraal, waarbij wordt beschreven in hoeverre de ruimtebehoefte bij het huidige aanbod past. We beschrijven hierbij zowel de behoefte en het aanbod per sportpark, als voor de sportparken gezamenlijk .

2.1 Voetbal

Uitgangsgegevens

Op sportpark Daalseweide zijn in het seizoen 2015-2016 90 voetbalteams in de zaterdagse en zondagse¹ bondscompetitie actief (tabel 2.1). Voor de sportparken Elinkwijk en Zuilenselaan zijn dit er respectievelijk 37 en 10.

¹ Enkele teams spelen doordeweeks competitie. Deze teams spelen geen rol om het benodigde aantal wedstrijdsvelden te bepalen en zijn daarom niet in de analyse meegenomen. Omdat deze teams over het algemeen niet (veel) trainen, worden ze ook niet gebruikt voor het bepalen van de behoefte aan trainingsvelden

Niet alle teams belasten wedstrijd- en trainingsvelden in dezelfde mate. Om te corrigeren voor kleinere teams heeft de KNVB in samenwerking met de VSG een bespelingsnorm opgesteld die ‘terugrekent’ naar het equivalent van volledige seniorenteams, te weten ‘normteams’. De bespelingsnormen per speelcategorie zijn opgenomen in bijlage 1. Op basis van deze bespelingsnormen spreken we in het seizoen 2015-2016 van ruim 73 normteams, waarvan het grootste deel (82%) op zaterdag actief is.

Tabel 2.1 Aantal voetbalteams en normteams op sportparken Daalseweide, Elinkwijk en Zuilenselaan

	seizoen 2015-2016
Totaal aantal teams (zaterdag en zondag)	137
Totaal aantal normteams	73,6
Aantal normteams zaterdag	60,3 (82%)
Aantal normteams zondag	13,3 (18%)

De negentig voetbalteams op Daalseweide zijn actief bij twee voetbalverenigingen: VV Maarssen en DWSM (tabel 2.2). Met 78 teams (36,8 normteams) is VV Maarssen de grootste vereniging, terwijl DWSM een kleine vereniging is met in totaal twaalf teams (6,8 normteams). Beide verenigingen zijn met name actief op de zaterdag, maar van beide verenigingen spelen enkele teams ook op de zondag. Bij DWSM zijn dit de twee seniorenteams, terwijl bij VV Maarssen vijf seniorenteams en tien mini-teams op de zondag spelen. De 37 teams op sportpark Elinkwijk spelen allemaal bij voetbalvereniging Elinkwijk. Deze vereniging speelt zowel op zaterdag als op zondag wedstrijden, maar de grootste druk ligt op de zaterdag. De tien teams op sportpark Zuilenselaan spelen bij drie kleine verenigingen (Kismet, Eminent Boys en HMS), waarbij Kismet op zondag speelt en de andere verenigingen op zaterdag.

In tabel 2.2 staat het aantal teams en het aantal normteams op zaterdag en zondag per sportpark en per voetbalvereniging beschreven. Deze uitkomsten worden gebruikt voor de berekening van de benodigde capaciteit. Een overzicht van het aantal teams per categorie per vereniging (senioren, A t/m F, mini's) is opgenomen in bijlage 2.

Tabel 2.2 Aantal teams en normteams per sportpark en per vereniging

Sportpark	Voetbalvereniging	Aantal teams	Aantal normteams		
			Zaterdag	Zondag	Totaal
Daalseweide	VV Maarssen	78	30,3	6,5	36,8
	DWSM	12	4,8	2,0	6,8
Elinkwijk	Elinkwijk	37	17,2	2,8	20,0
Zuilenselaan	Kismet	2	0,0	2,0	2,0
	Eminent Boys	4	4,0	0,0	4,0
	HMS	4	4,0	0,0	4,0
Totaal		137	60,3	13,3	73,6

Capaciteit

Op sportpark Daalseweide liggen in de huidige situatie 9,5 voetbalvelden. VV Maarssen heeft 7,5 veld tot haar beschikking en DWSM twee velden. De sportparken Elinkwijk en Zuilenselaan hebben respectievelijk vijf en vier velden. De twee sportvelden die momenteel door de hondensportvereniging worden gebruikt (zie figuur 2.1) zijn, in overeenstemming met het uitgevoerde onderzoek in Utrecht, niet als voetbalcapaciteit meegenomen. Tabel 2.3 toont de resulterende wedstrijd- en trainingscapaciteit voor deze sportparken. Een kunstgrasveld kan gebruikt worden voor wedstrijden en trainingen en telt daarom zowel mee voor de ‘capaciteit wedstrijdvelden’ als voor de ‘capaciteit trainingsvelden’. Het wetra-veld telt geheel mee als wedstrijdcapaciteit en half voor training.

Tabel 2.3 Aantal wedstrijd- en trainingsvelden per sportpark

Sportpark	Natuurgras		Kunstgras	Wetra	Overig*	Totale capaciteit wedstrijdvelden	Totale capaciteit trainingsvelden
	Training	Wedstrijd					
Daalseweide	3	4	1	1	0,5	6,5	4,5
Elinkwijk	1	3	1	0	0	4	2
Zuilenselaan**	0	3	1	0	0	4	1
Totaal	4	10	3	1	0,5	14,5	7,5

* Het overige veld is een half veld wat door de mini's en pupillen gebruikt wordt voor wedstrijden. Het telt mee als wedstrijdcapaciteit

** Excl. half multiveld en exclusief twee velden die voor honden en/of cricket worden gebruikt

Vraag-aanbodanalyse

In de eerder genoemde normberekening van de KNVB en de VSG wordt gewerkt met normteams omdat daarmee ‘teruggerekend’ wordt naar benodigde hele speelvelden. In tabel 2.4 is het aantal benodigde speelvelden voor alle voetbalverenigingen in beeld gebracht. Daarbij is zowel de behoefte aan wedstrijdsvelden als de behoefte aan trainingsvelden gepresenteerd. Voor trainingsvelden gaan we in deze analyse uit van kwalitatief goede natuurgrasvelden (met een bijbehorende belastbaarheid van 800 uur op jaarbasis). De berekening van het trainingsvelden betreft een *indicatie* voor het aantal benodigde trainingsvelden en is in die zin minder ‘hard’ dan de norm voor wedstrijdsvelden.

Voor de wedstrijdsvelden geldt dat er zowel een organisatorische als een cultuurtechnische behoefte is aan speelvelden. Het eerste is op basis van de vraag of alles op wedstrijdagen wel past getuige de veldafmetingen en speelminuten van de teams. Een cultuurtechnische behoefte betreft de mate waarin de velden redelijkerwijs belast kunnen worden. Op basis van de normen zoals deze voorgeschreven worden, ronden we de cultuurtechnische veldbehoefte naar boven af bij een getal van 0,25 of hoger. In de praktijk betekent dit: wanneer er een tekort is van een kwart veld of meer, beschouwen we dit als de behoefte aan een volledig extra veld. Voor de organisatorische norm geldt dat er volgens de normen bij een extra behoefte van 0,01 naar boven wordt afgerond. In de praktijk is dit vaak niet nodig, omdat er bijvoorbeeld door strakker inplannen, eerder beginnen of langer doorspelen extra capaciteit kan worden gecreëerd. In deze rapportage ronden we daarom ook de veldbehoefte op basis van de organisatorische norm naar boven af bij een getal van 0,25 of hoger.

Het uiteindelijk aantal benodigde wedstrijdsvelden is het hoogste aantal velden volgens de organisatorische en cultuurtechnische norm. Voor sportpark Daalseweide geldt, net als voor de meeste andere sportparken, dat de organisatorische norm de hoogste uitkomsten geeft en daarmee leidend is voor het aantal benodigde wedstrijdsvelden.

In de uitgevoerde analyse gaan we ervan uit dat beide verenigingen op Daalseweide ‘recht hebben’ op eigen velden. Gebruik van elkaars velden heeft voor de behoefte aan wedstrijdsvelden geen gevolgen. De totale behoefte blijft 6,5 veld. Voor de trainingen zouden de twee verenigingen samen voldoende hebben aan drie velden, maar dan moeten ze gezamenlijk van deze velden gebruikmaken. In Utrecht is in overleg met de gemeente gekozen om alleen de gezamenlijke behoefte van de verenigingen per sportpark op te nemen. Deze gezamenlijke behoefte is in de tabel opgenomen.

De uiteindelijke behoefte komt hiermee op 6,5 wedstrijdsveld en vier trainingsvelden voor sportpark Daalseweide. Sportparken Elinkwijk en Zuilenselaan hebben een behoefte van respectievelijk drie en één wedstrijdsveld. Tevens is op beide sportparken een trainingsveld nodig.

Tabel 2.4 Aantal benodigde wedstrijd- en trainingsvelden per vereniging/sportpark

Vereniging/ Sportpark	Behoefte aan wedstrijdvelden			Behoefte aan trainingsvelden
	Organisatorisch	Cultuurtechnisch	Resultierend	
VV Maarssen	5,5 (5,4)	5 (4,3)	5,5	3 (2,5)
DWSM	1 (0,9)	1 (0,8)	1	1 (0,5)
Elinkwijk	3 (3,0)	3 (2,5)	3	1 (1,2)
Zuilenelaan	1 (1,1)	1 (1,1)	1	1 (0,6)
Totaal			10,5	6

Capaciteit in relatie tot de behoefte

Kijken we naar de drie sportparken samen, dan is het aanbod aan wedstrijdvelden (14,5) meer dan voldoende voor de behoefte (10,5). Ook de trainingscapaciteit is met 7,5 veld meer dan wat op basis van de behoefte nodig is (6). Kijken we echter per sportpark (tabel 2.5) dan zien we dat het overschot met name door de sportvelden op sportpark Zuilenelaan wordt veroorzaakt. Het lichte overschot van een half trainingsveld op Daalseweide is in de praktijk wel wenselijk, omdat er bijvoorbeeld ook nog 35+/45+ teams zijn die doordeweeks spelen. Vermeld dient te worden dat de twee velden die nu door de Utrechtse Rashonden Vereniging worden gebruikt, niet in de analyse zijn meegenomen. Deze twee velden, behorend tot sportpark Zuilenelaan, maken het overschot op dit sportpark feitelijk nog groter dan nu is opgenomen in tabel 2.5.

Tabel 2.5 Resultaat huidige capaciteit en benodigde capaciteit per sportpark

Sportpark	Capaciteit		Behoefte		Overschot (+) / tekort (-)	
	Wedstrijd- velden	Trainings- velden	Wedstrijd- velden	Trainings- velden	Wedstrijd- velden	Trainings- velden
Daalseweide	6,5	4,5	6,5	4,0	0,0	0,5
Elinkwijk	4,0	2,0	3,0	1,0	1,0	1,0
Zuilenelaan	4,0	1,0	1,0	1,0	3,0	0,0
Totaal drie sportparken	14,5	7,5	10,5	6,0	4,0	1,5

2.2 Tennis

Op sportpark Daalseweide is tennisvereniging T.V. Luck Raeck actief. De vereniging heeft 690 leden, waarvan 533 senioren en 157 junioren (peildatum 30 september 2015). Op het sportpark liggen twaalf verlichte banen. Op sportpark Zuilenselaan liggen vijf verlichte banen die worden gespeeld door 315 leden van tennisvereniging Zuilense T.C.

Op een tennisbaan met verlichting kunnen 70 seniorleden of 90 juniorleden spelen². Achterliggende gedachte is dat juniorleden ook overdag kunnen spelen. De uiteindelijke planningsnorm is daarmee afhankelijk van de verdeling tussen senior- en juniorleden. Een vereniging met hoofdzakelijk seniorleden heeft meer ruimte nodig dan een vereniging met vooral juniorleden. In de analyse wordt er vanuit gegaan dat 20 procent van de seniorleden ook overdag speelt.

Op basis van de planningsnormen heeft tennisvereniging T.V. Luck Raeck voor haar 690 leden negen banen nodig (tabel 2.6). Met de huidige twaalf banen heeft de vereniging daarmee een overschot van drie banen. Tennisvereniging Zuilense T.C. heeft aan vier banen voldoende, waarmee een overschot van één baan bestaat.

Tabel 2.6 Vraag-aanbod analyse tennisverenigingen T.V. Luck Raeck en Zuilense T.C.

Vereniging	Aantal leden			Behoefte		Huidig aanbod	Resultaten
	Senioren	Jeugd	Totaal	Banen	Afgerond	Verlichte banen	Overschot
T.V. Luck Raeck	533	157	690	9,0	9	12	3
Zuilense T.C.	270	45	315	3,5*	4	5	1

* In de rapportage 'Ruimte voor sport in Utrecht' is een licht aangepaste norm gehanteerd. Het aantal benodigde banen is echter voor deze vereniging gelijk aan de berekening op basis van de onaangepaste norm

2.3 Korfbal

Op sportpark Daalseweide is korfbalvereniging OVVO/De Kroon met 28 teams actief (waarvan twee teams doordeweeks spelen). Tevens maakt de Utrechtse korfbalvereniging UKC Vogel (twee seniorenteams) op zondag gebruik van de korfbalfaciliteiten.

Voor korfbal geldt met ingang van seizoen 2014-2015 een nieuwe planningsnorm. Voor huidige kunstgrasvelden gelden overgangsregels tot renovatie en realisatie van nieuwe velden plaatsvindt. Per competitiecategorie geldt een eigen belastingcoëfficiënt om het aantal normteams te bepalen. Voor senioren, A- en B-jeugd is deze belastingcoëfficiënt 1,0; voor C- en D-jeugd 0,625 en voor E- en F-jeugd 0,40. In de nieuwe situatie geldt dat een vereniging recht heeft op een basisvoorziening van twee velden van 24 x 44 meter (speelveld heeft een afmeting van 20 x 40 meter). Afhankelijk van het aantal normteams wordt berekend of een vereniging meer of minder velden nodig heeft. Voor kunstgras geldt dat wanneer een zaterdagvereniging (zoals OVVO/De Kroon) meer dan veertien normteams heeft, een

² Voor een baan zonder verlichting gelden normen van 50 (senioren) en 70 (junioren)

derde veld nodig is. Voor verenigingen die op zaterdag en zondag spelen is een derde veld nodig vanaf 21 normteams.

Tabel 2.7 Aantal teams en normteams korfbal op Daalseweide

Vereniging	Senioren	AB	CD	EF	Totaal	Aantal normteams
OVVO/De Kroon (za)	7*	5	7	7	26	19,2
UKC Vogel (zo)	2	0	0	0	2	2,0

* OVVO/De Kroon heeft ook nog twee teams die alleen doordeweeks spelen. Deze teams tellen niet mee voor de veldbehoefte.

Met 19,2 normteams heeft OVVO/De Kroon drie velden van 40 bij 20 meter nodig. Het huidige veld heeft een afmeting van ongeveer 62 bij 67 meter. Op dit veld passen precies drie speelvelden (met uitloop), wanneer twee velden naast elkaar worden geplaatst en één veld haaks daarop. De velden worden op zondag niet door OVVO/De Kroon gebruikt en kunnen daardoor door UKC Vogel worden gebruikt.

Tabel 2.8 Vraag-aanbod analyse korfbal

Sportpark	Aanbod	Behoefte	Overschot/tekort
Daalseweide	1 veld van ca 67 x 62 meter	Drie speelvelden, totale oppervlakte 68 x 48 meter met twee velden naast elkaar en één veld daar haaks op of 72 x 44 meter met drie velden naast elkaar	Conform behoefte

3. Toekomstige ruimtebehoefte

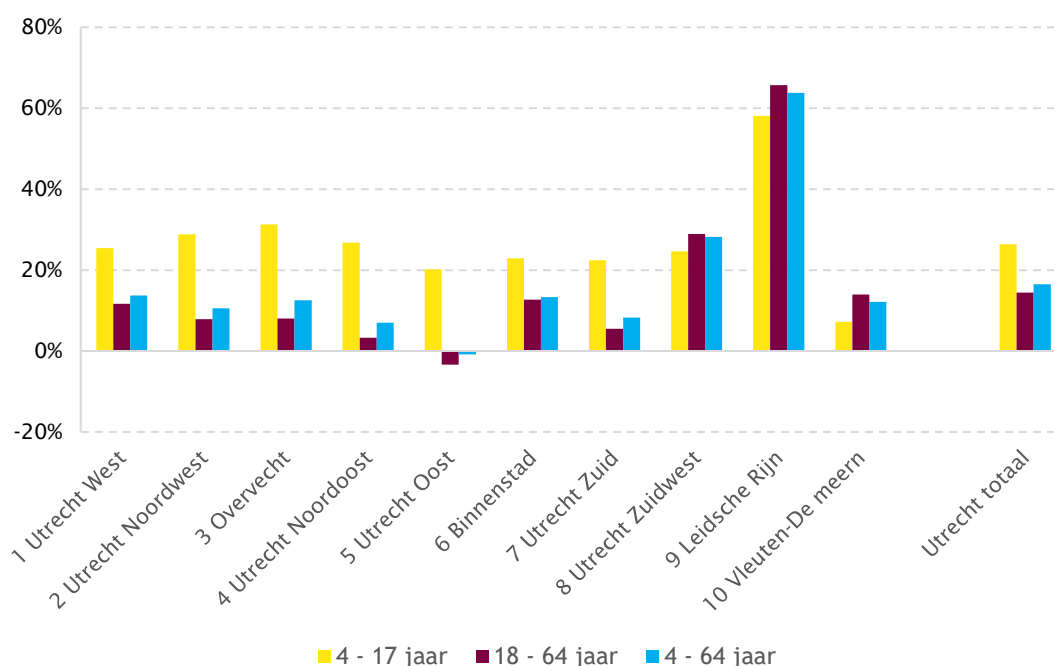
Om de toekomstige ruimtebehoefte te berekenen, is gebruikgemaakt van de bevolkingsprognose voor Stichtse Vecht (tabel 3.1) en Utrecht (figuur 3.1). De totale omvang van de bevolking in deelgebied Maarssen neemt tot 2020 licht toe, waarna deze in 2030 weer tot het huidige aantal is afgenomen. Kijken we naar de leeftijdsgroepen die voor de sportbeoefening interessant zijn, dan zien we met name bij de volwassenen een daling van bijna 10 procent tot 2030. Binnen deze categorie is de grootste daling te zien in de leeftijdsgroep 35 tot 54 jaar. In Utrecht is in alle wijken een groei te zien, met uitzondering van Oost. In deze laatste wijk blijft het totaal aantal inwoners vrijwel gelijk. Voor sportpark Zuilenselaan en Elinkwijk zijn vooral de wijken Noordwest en Overvecht van belang, omdat de leden van de verenigingen met name uit deze Utrechtse wijken komen.

Tabel 3.1 Bevolkingsprognose deelgebied Maarssen

	2015	2020	2030
Totale bevolking (deelgebied Maarssen)	40.455	41.240	40.556
<i>Ontwikkeling t.o.v. 2015</i>		102%	100%
6 - 17 jaar	5.403	5.524,6	5.322,4
<i>Ontwikkeling t.o.v. 2015</i>		102%	99%
18 - 69 jaar	28.055	27.419,2	25.515,8
<i>Ontwikkeling t.o.v. 2015</i>		98%	91%

Bron: bevolkingsprognose per wijk, gemeente Stichtse Vecht (2016)

Figuur 3.1. Bevolkingsontwikkeling (2015 – 2035) Utrecht per wijk en per leeftijdscategorie

Voetbal

De toekomstige ruimtebehoefte wijzigt voor sportparken Daalseweide en Zuilenselaan niet op basis van de bevolkingsprognoses (tabel 3.2). Eventuele nieuwbouwwoningen op het sportpark zijn niet in de bevolkingsprognose meegenomen. Nieuwe bewoners hiervan kunnen voor de sportverenigingen een interessante doelgroep vormen. De prognose voor de veldbehoefte voor 2020 en verder kan daardoor als een ondergrens worden gezien. Op sportpark Elinkwijk zal in de nabije toekomst meer trainingsruimte nodig zijn dan in de huidige situatie, maar dit trainingsveld is reeds op het sportpark aanwezig.

Tabel 3.2 Behoefte aan wedstrijdvelen en trainingsvelen voetbal, 2020 en 2030

	Behoefte aan wedstrijdvelen			Behoefte aan trainingsvelen		
	2015	2020	2030	2015	2020	2030
VV Maarssen	5,5	5,5	5,5	3	3	3
DWSM	1	1	1	1	1	1
Elinkwijk	3	3	3	1	2	2
Zuilenselaan	1	1	1	1	1	1
Totaal	10,5	10,5	10,5	6	7	7

Zetten we de toekomstige behoefte af tegen het huidige aanbod, dan wijzigt het beeld logischerwijs niet veel van de huidige situatie (tabel 3.3). Alleen het overschot aan trainingsruimte bij Elinkwijk is vanaf 2020 niet meer aanwezig.

Tabel 3.3 Resultaat huidige capaciteit en benodigde toekomstige behoefte per sportpark (2030)

Sportpark	Capaciteit		Behoefte		Overschot (+) / tekort (-)	
	Wedstrijd-velen	Trainings-velen	Wedstrijd-velen	Trainings-velen	Wedstrijd-velen	Trainings-velen
Daalseweide	6,5	4,5	6,5	4	0	0,5
Elinkwijk	4	2	3	2	1	0
Zuilenselaan	4	1	1	1	3	0
Totaal drie sportparken	14,5	7,5	10,5	7	4	0,5

Figuur 3.2 Situatie voetbalvelden 2030

Tennis

Op basis van de bevolkingsprognose neemt het aantal tennissers bij T.V. Luck Raeck af. Dit is ook de afgelopen jaren al in het ledenaantal van de vereniging te zien. Ook landelijk zien we de afgelopen jaren een daling van het aantal tennisleden, ondanks de bevolkingsgroei. Dit betekent dat de daling van het aantal leden wellicht nog harder zal gaan dan op basis van de bevolkingsprognose is voorspeld. De daling van het aantal leden vertaalt zich tot 2030 niet tot een behoefte aan minder tennisbanen. Tot 2030 heeft T.V. Luck Raeck voldoende aan negen tennisbanen. Bij de Zuilense TC is juist een lichte stijging van het aantal leden te verwachten (op basis van de bevolkingsprognose), maar ook daar leidt dat niet tot een gewijzigde behoefte aan aantal tennisbanen.

Tabel 3.4 Vraag-aanbodanalyse tennis, 2020 en 2030

Vereniging	Aantal leden			Behoefte		Huidig aanbod	Resultaten
	Senioren	Jeugd	Totaal	Banen	Afgerond	Verlichte banen	Overschot
2020							
T.V. Luck Raeck	521	161	681	8,9	9	12	3
Zuilense TC	285	49	334	3,7	4	5	1
2030							
T.V. Luck Raeck	485	155	639	8,3	9	12	3
Zuilense TC	299	55	354	3,9	4	5	1

Korfbal

Op basis van de bevolkingsprognose neemt het aantal korfballers bij OVVO/De Kroon de komende jaren af. Landelijk zien we de afgelopen jaren ook een daling van het aantal korfballers, ondanks de bevolkingsgroei. Dit betekent dat de daling van het aantal leden wellicht nog harder zal gaan dan op basis van de bevolkingsprognose wordt voorspeld. De daling van het aantal leden vertaalt zich tot 2030 niet tot een lagere veldbehoefte (tabel 2.12). Tot 2030 heeft OVVO/De Kroon behoefte aan drie velden met een totale oppervlakte van 68 x 48 meter of 72 x 44 meter.

Tabel 3.5 Vraag-aanbodanalyse korfbal, 2020 en 2030

Vereniging	Aanbod	Behoefte	Overschot/tekort
2020			
OVVO/De Kroon	1 veld van 67 x 62 meter	Drie speelvelden, totale oppervlakte 68 x 48 meter met twee velden naast elkaar en één veld daar haaks op of 72 x 44 meter met drie velden naast elkaar	Conform behoefte
2030			
OVVO/De Kroon	1 veld van 67 x 62 meter	Drie speelvelden, totale oppervlakte 68 x 48 meter met twee velden naast elkaar en één veld daar haaks op of 72 x 44 meter met drie velden naast elkaar	Conform behoefte

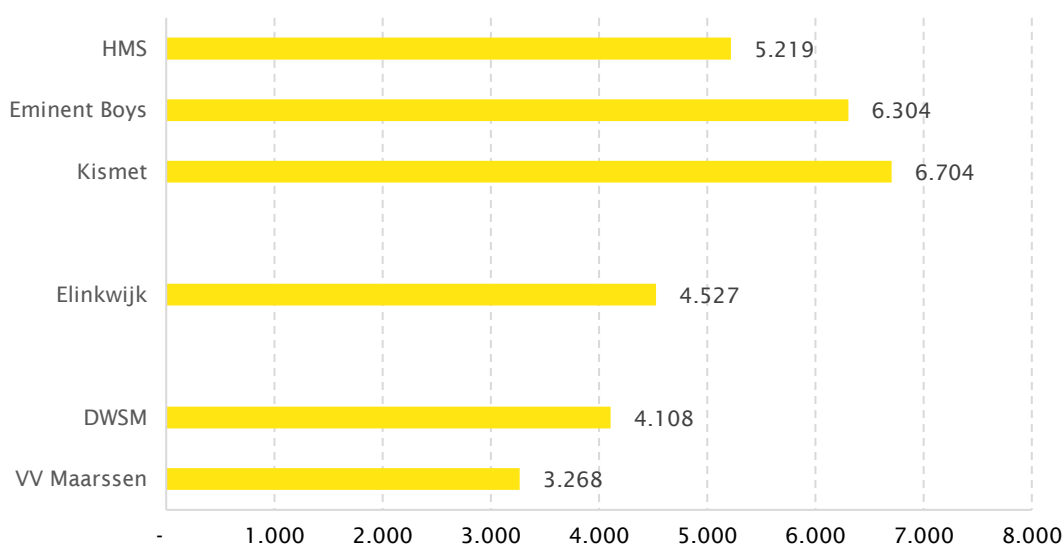
4. Herkomstanalyse

In dit hoofdstuk gaan we in op de herkomstanalyse van de sportverenigingen. Van alle verenigingen is bepaald uit welke woonplaatsen of wijken de leden komen en hoe ver zij moeten reizen. Deze informatie geeft inzicht in de verzorgingsgebieden van de verenigingen en biedt inzicht in hoeverre een vereniging een wijkfunctie heeft of juist leden uit de hele stad of uit randgemeenten trekt.

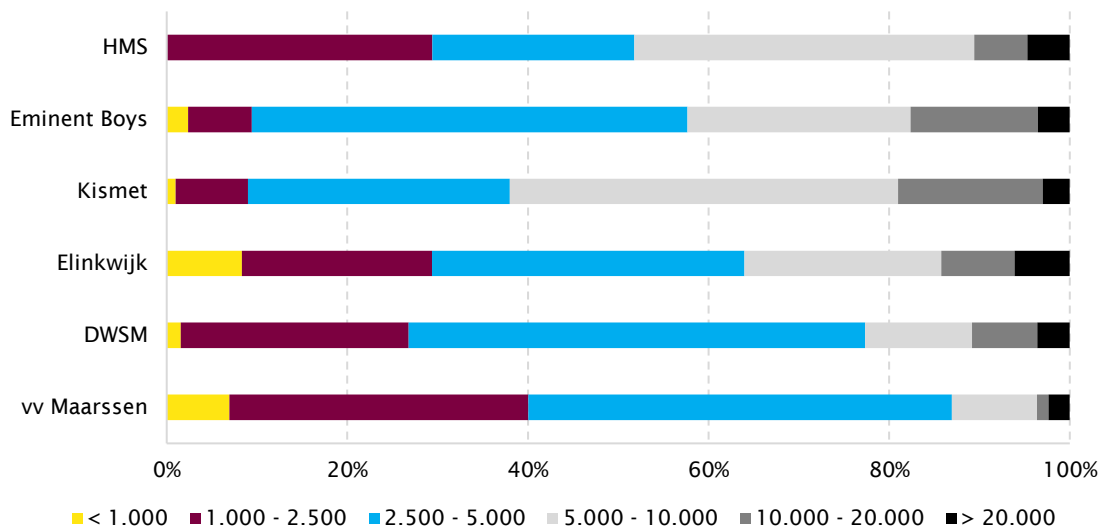
4.1 Voetbal

De gemiddelde reisafstand van de voetballers is in figuur 4.1 per vereniging weergegeven. De leden die verder dan twintig kilometer van hun vereniging wonen zijn buiten beschouwing gelaten. Bij voetbalvereniging VV Maarssen wonen de leden gemiddeld het dichtste bij. De Utrechtse verenigingen hebben duidelijk een groter verzorgingsgebied. Uit de herkomstanalyse voor alle Utrechtse voetbalverenigingen blijkt dat de gemiddelde afstand 3,0 kilometer is, waarbij HMS, Eminent Boys en Kismet tot de vijf verenigingen behoren met de hoogste gemiddelde afstand. Het gemiddelde van ruim 3,2 kilometer voor VV Maarssen komt nagenoeg overeen met de gemiddelde afstand in de gemeente Utrecht. De vereniging heeft daarmee geen echte buurtfunctie, maar trekt wel leden die voornamelijk woonachtig zijn in Maarssen (65%, niet in tabel) en Utrecht (24%, niet in tabel). De leden van voetbalvereniging DWSM reizen gemiddeld ruim vier kilometer naar hun vereniging en zijn voornamelijk afkomstig uit Utrecht (44%, niet in tabel) en Maarssen (43%, niet in tabel). De leden van HMS en Elinkwijk komen vooral uit Utrecht (respectievelijk 84% en 75%), terwijl Kismet naast leden uit Utrecht (63%) ook relatief veel leden uit omliggende woonplaatsen trekt (Vleuten, Nieuwegein, Maarssen en IJsselstein). 40% van de leden van Eminent Boys komt uit Maarssen, terwijl een kleiner deel (34%) uit Utrecht zelf komt. 10% van de leden van deze vereniging komt uit IJsselstein en Nieuwegein.

Figuur 4.1 Gem. reisafstand per vereniging (excl. leden met reisafstand > 20 km) (m)

Figuur 4.2 Samenstelling voetballedenbestand, afstand vanaf woonhuis tot vereniging (procenten), per vereniging

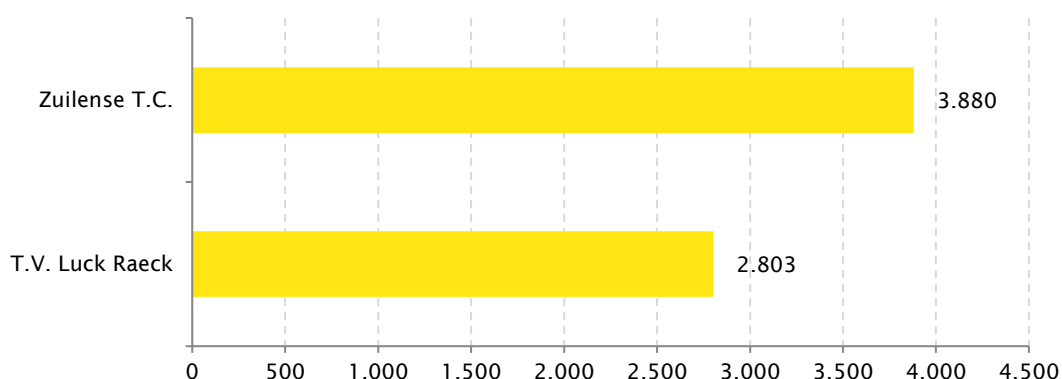

In bijlage 4 is per vereniging de spreiding van de leden over de omgeving in kaartvorm weergegeven.

4.2 Tennis

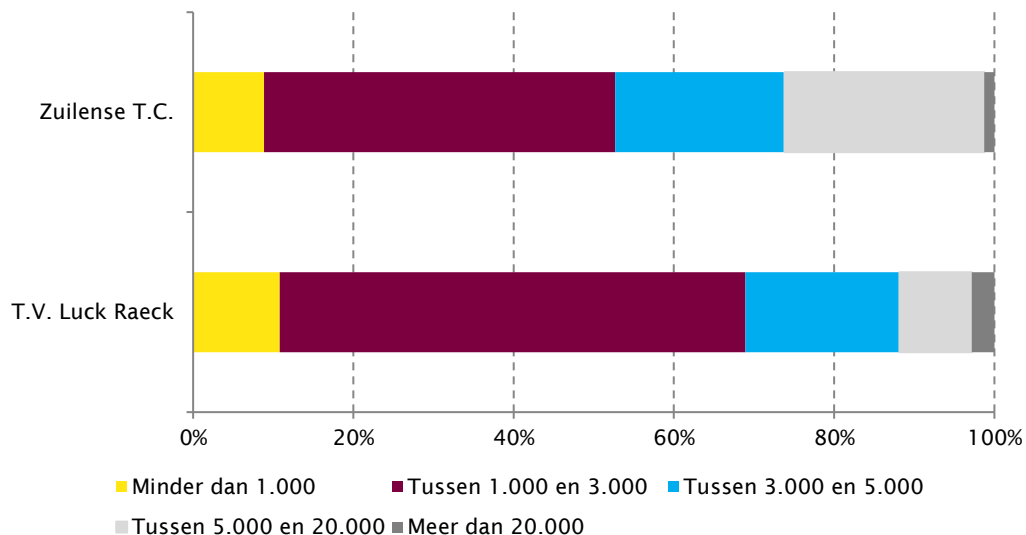
De gemiddelde afstand die de tennissers van de tennisverenigingen T.V. Luck Raeck en Zuilense TC moeten afleggen is in figuur 4.3 opgenomen. De tennissers van T.V. Luck Rack wonen relatief dichtbij hun vereniging en hoeven gemiddeld 2,8 kilometer af te leggen. Dat is ruim een kilometer minder dan de leden van de Zuilense T.C. en het gemiddelde van de gemeente Utrecht (3,8 kilometer, niet in tabel).

Figuur 4.3 Gem. reisafstand per tennisvereniging (excl. leden met reisafstand > 20 km) (m)

Kijken we gedetailleerder naar het ledenbestand, dan zien we dat 11 procent van de leden van TV Luck Raeck binnen één kilometer woont en nog eens 58 procent binnen 3 kilometer van de vereniging. Voor Zuilense TC is dit respectievelijk 9% en 44%.

Figuur 4.4 Samenstelling tennisledenbestand, afstand vanaf woonhuis tot vereniging (procenten), per vereniging

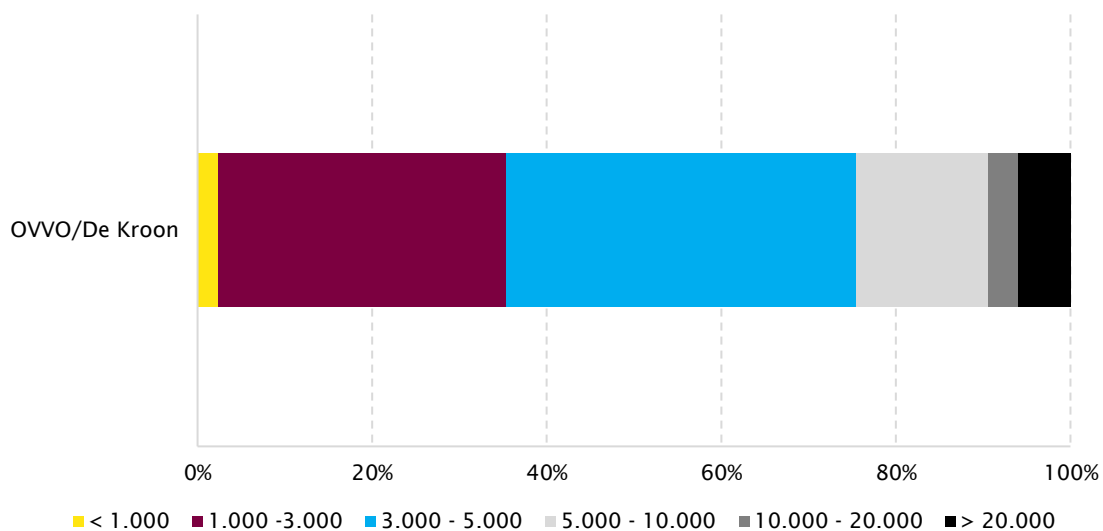

In bijlage 4 is per vereniging de spreiding van de leden over de omgeving in kaartvorm weergegeven.

4.3 Korfbal

De gemiddelde afstand die de korfballers van OVVO/De Kroon naar hun vereniging afleggen is bijna vier kilometer (3.985 m). De afstand is daarmee groter dan voor voetbal en tennis. Minder mogelijkheden om te korfballen in de nabije omgeving kunnen reden zijn waardoor korfballers bereid zijn om verder te reizen. Als we naar figuur 4.5 kijken dan zien we dat 35 procent van de leden binnen drie kilometer woont, maar ook 25 procent van de leden meer dan vijf kilometer reist.

Figuur 4.5 Samenstelling korfballedenbestand, afstand vanaf woonhuis tot vereniging (procenten), per vereniging

In bijlage 4 is per vereniging de spreiding van de leden over de omgeving in kaartvorm weergegeven.

5. Herstructurering sportparken

De gemeente Stichtse Vecht en de gemeente Utrecht zijn beide voornemens om de sportparken te herstructureren. Voor sportpark Daalseweide voldoet de huidige capaciteit aan voetbal- en korfbalvelden aan de huidige en toekomstige vraag. De twaalf tennisbanen van Luck Raeck zijn er drie meer dan de tennisvereniging op basis van de normen nodig heeft. Wanneer sportpark Daalseweide geherstructureerd wordt, dient de huidige voetbalcapaciteit in stand te blijven. Dit betekent echter niet dat er op dit park niks mogelijk is. Door natuurgrasvelden te vervangen door kunstgrasvelden kan bijvoorbeeld met minder velden dezelfde wedstrijd- en trainingscapaciteit worden bereikt. In bijlage drie is doorgerekend in hoeverre het concept herstructureringsplan aan de huidige en toekomstige behoefte voor de drie veldsporten voldoet. Sportpark Elinkwijk heeft voor nu en in de toekomst voldoende ruimte voor voetbalvereniging Elinkwijk. Sportpark Zuilenselaan daarentegen heeft te maken met flinke overschotten en drie kleine voetbalverenigingen. Dit park ligt precies tussen Daalseweide en Elinkwijk in.

Uit het gesprek met de gemeente Stichtse Vecht en de gemeente Utrecht kwam naar voren dat beide gemeenten nadenken over het herstructureren van de sportparken. De gemeente Utrecht heeft nog geen concrete plannen hoe het aanbod op de sportparken Zuilenselaan en Elinkwijk beter op de behoefte kan worden afgestemd. Er zijn eerste ideeën om te kijken hoe de sportvelden beter benut kunnen worden, waarbij gekeken wordt naar de sportverenigingen, maar ook naar de onderwijsinstelling(en) en de mensen uit de wijken er omheen. Grootschaligere herstructurering van het park, waarbij enkele velden worden afgestoten, behoort overigens ook tot de opties die worden onderzocht. De gemeente Stichtse Vecht heeft een voorstel voor het herstructureren van sportpark Daalseweide in beraad, maar kijkt ook naar andere mogelijkheden. Beide gemeenten geven aan dat een verbinding tussen de drie sportparken wenselijk is, waarbij de mate van verbinding nog niet vaststaat.

6. Conclusies

De sportverenigingen op sportpark Daalseweide hebben in de huidige situatie voldoende ruimte. Voor voetbal en korfbal past het huidige aanbod precies bij de benodigde sportruimte, terwijl bij tennis zelfs een overcapaciteit is van drie banen. Voor de toekomstige behoefte zijn geen grote veranderingen voorzien. Gezien de dalende trend bij tennis, is het de verwachting dat het ledental van de tennisvereniging de komende jaren (verder) gaat dalen. De daling heeft echter geen gevolgen voor het benodigde aantal banen. Het aantal voetbalteams (normteams) zal op basis van de bevolkingsprognose ook iets afnemen, maar dit leidt niet tot een lagere behoefte aan wedstrijd- en trainingsvelden.

De voetbalverenigingen op de Zuilenselaan zijn drie kleine verenigingen met meer dan voldoende ruimte. De drie verenigingen samen zouden aan één veld voldoende hebben, terwijl er vier velden beschikbaar zijn. De tennisvereniging op dit park heeft volgens de norm één baan overcapaciteit. Op sportpark Elinkwijk is alleen voetbalvereniging Elinkwijk actief. Deze vereniging zit nu ruim in de wedstrijd- en trainingscapaciteit, waarbij de verwachting is dat de trainingscapaciteit in de toekomst wel nodig zal zijn. De wedstrijdcapaciteit blijft met vier velden aan de ruimte kant.

Zowel de gemeente Stichtse Vecht als de gemeente Utrecht zijn van plan om de sportparken te herstructureren. Voor sportpark Daalseweide is dat vanuit capaciteitsoogpunt niet direct nodig, maar er zijn mogelijkheden om door vervanging van natuurgras door kunstgras met minder velden voldoende capaciteit te creëren. Dit geeft dan mogelijkheden voor de vrijkomende gronden, waarbij tegelijkertijd de mogelijke kwaliteitsverbetering van de velden kan plaatsvinden. De gemeente Utrecht heeft te maken met flinke overcapaciteit op sportpark Zuilenselaan en bekijkt mogelijkheden om de capaciteit beter te benutten of aan de behoefte aan te passen.

Bijlage 1 Toelichting ruimte-instrument

Algemeen

Het ruimte-instrument gaat zoveel mogelijk uit van harde gegevens. Dat wil zeggen, dat de berekeningen worden gemaakt aan de hand van duidelijk te kwantificeren gegevens zoals teamaantallen/ledenaantallen, bevolkingsprognoses en planningsnormen.

Het uitgangspunt van het ruimte-instrument is het aantal teams per leeftijdscategorie. Voor deze teams worden vervolgens het aantal normteams en het aantal benodigde bruto-speelminuten berekend. Het aantal normteams (zie 'gebruikte begrippen') levert, in combinatie met de planningsnorm (zie 'gebruikte begrippen') het benodigde aantal wedstrijdvelden volgens de *cultuurtechnische* norm. Hierbij geldt het uitgangspunt dat een behoefte van 0,25 veld of meer de behoefte aan een extra veld betekent. Het aantal speelminuten geeft, omgerekend naar het aantal bespeelbare uren op een wedstrijddag, het aantal wedstrijdvelden volgens de *organisatorische* norm. Voor deze norm geldt in principe 'vol = vol'. Dit houdt in dat een behoefte van 0,01 veld of meer de behoefte aan een extra veld betekent.

Gebruikte begrippen

Belastingcoëfficiënt

De belastingcoëfficiënt geeft per type team aan wat de belasting is van dat type team voor het sportveld. Er bestaat een groot verschil in de beschadiging van het veld als gevolg van een pupillenwedstrijd in vergelijking met een seniorenwedstrijd. Niet alleen duurt een pupillenwedstrijd korter dan een seniorenwedstrijd, ook is sprake van een aanzienlijk geringere belasting van het veld per speler. Hierdoor kunnen niet alle teams als gelijkwaardig worden beoordeeld. Om de behoefte van de sportverenigingen naar sportvoorzieningen te bepalen, is door NOC*NSF voor de teamsporten een vertaling gemaakt naar belastingcoëfficiënten. Dit betekent dat een senior-competitieteam op een eenheid van 1,0 wordt gesteld en de overige teams hieraan worden gerelateerd.

Tabel B1.1 Belastingcoëfficiënt per categorie

Categorie	Belastingcoëfficiënt
Senioren (dames + heren)	1
35+/45+	0,7
Veteranen	1
A	1
B	0,75
C	0,75
D	0,5
D-7	0,35
E-9	0,43
E-7	0,35
F-7	0,25
Mini	0,15
G-team	0,75

Normteams (seniorwedstrijdequivalent-teams (SWE-teams))

Op basis van de belastingcoëfficiënten worden de andere teams omgerekend naar seniorteam. Een seniorteam kent een belastingcoëfficiënt van 1, terwijl veel andere teams een lagere belastingcoëfficiënt kennen. Door de andere teams te vermenigvuldigen met de eigen belastingcoëfficiënt, wordt de belasting uitgedrukt in de belasting van seniorteam. Het resultaat van de optelling van deze omrekening wordt het aantal normteams (of SWE-teams) genoemd. Een vereniging met relatief veel jeugdteams heeft dus een relatief lager aantal normteams dan een vereniging met vooral seniorenteams.

Planningsnorm

De planningsnorm geeft, al dan niet per type wedstrijdveld, aan hoeveel normteams wedstrijden op dit veld kunnen spelen. Bij voetbal worden andere planningsnormen gehanteerd voor zaterdag, zondag en het gehele weekend. Deze afwijkende normen zijn gebaseerd op de belasting van de velden. De planningsnorm voor het weekend is geen optelling van de norm voor zaterdag en zondag, omdat dit ten koste zou gaan van de kwaliteit van het veld. Zo heeft voetbal een planningsnorm van 7 voor de zaterdag en zondag, en een norm van 9 voor het gehele weekend. Met behulp van de planningsnorm wordt uiteindelijk bepaald hoeveel velden nodig zijn.

Methode bevolkingsprognose

Deze methode is bij alle sporten toegepast en gaat uit van de teamaantallen van het seizoen 2015/2016, behalve bij tennis, waar wordt uitgegaan van individuele leden. Deze teamaantallen zijn opgehoogd of verlaagd met de verwachte ontwikkeling van de bevolking per leeftijdscategorie. Aan de hand van het verwachte aantal teams (bij tennis aan de hand van het verwachte aantal individuele leden) is vervolgens via berekening van het aantal normteams (via de bespelingsnorm) en via de planningsnormen berekend hoeveel velden in 2020 en 2030 nodig zijn. Dit aantal is afgezet tegen het aantal beschikbare velden/banen.

Bijlage 2 Aantal voetbalteams per categorie

Tabel B2.1 Aantal voetbalteams per categorie

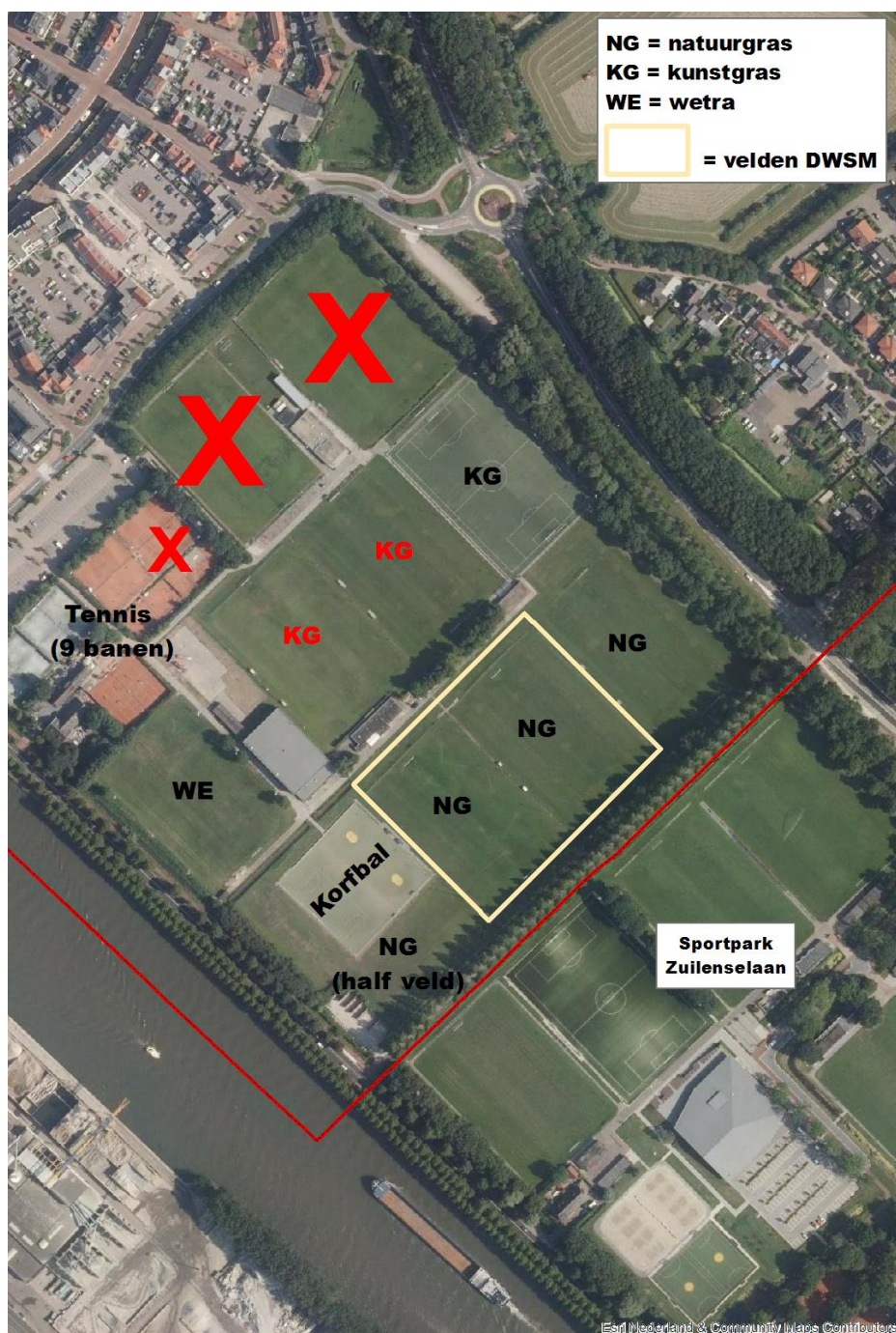
	VV Maarssen	DWSM	Elinkwijk	Kismet	Eminent Boys	HMS
Senioren (za)	3	0	3	0	3	4
Senioren (zo)	5	2	2	2	0	0
35+/45+ (za)	0	0	0	0	1	0
A-junioren	3	0	2	0	0	0
B-junioren	6	2	3	0	0	0
C-junioren	9	2	3	0	0	0
D-pupillen	9	1	6	0	0	0
E-pupillen (9-tal)	1	0	1	0	0	0
E-pupillen (7-tal)	11	2	8	0	0	0
F-pupillen (za)	11	1	6	0	0	0
F-pupillen (zo)	0	0	3	0	0	0
Mini's (za)	10	2	0	0	0	0
Mini's (zo)	10	0	0	0	0	0
	78	12	37	2	4	4

Bijlage 3 Herstructurering Daalseweide

In de voorliggende plannen voor sportpark Daalseweide zijn drie wijzigingen voor de voetbalvelden en tennisbanen voorzien:

- Twee natuurgrasvelden worden afgestoten
- Twee natuurgrasvelden worden omgezet in kunstgras
- Drie tennisbanen worden afgestoten

Figuur B3.1 Concept ontwerp herstructurering Daalseweide

De totale capaciteit blijft voor voetbal gelijk aan de huidige situatie, te weten 6,5 wedstrijdveld en 4,5 trainingsveld. Daarmee voldoet het toekomstige aanbod op basis van de plannen aan de toekomstige behoefte.

Tabel B3.1 Behoefte aan wedstrijdvelden en trainingsvelden voetbal, 2020 en 2030 (o.b.v. concept herstructureringsplan)

Vereniging	Capaciteit		Behoefte 2020/2030		Overschot/tekort	
	Wedstrijd-velden	Trainings-velden	Wedstrijd-velden	Trainings-velden	Wedstrijd-velden	Trainings-velden
VV Maarssen	5,5	3,5	5,5	3	0	0,5
DWSM	1	1	1	1	0	0
Totaal	6,5	4,5	6,5	1	0	0,5

Onderstaande figuur (B3.2) geeft voor de drie sportparken samen aan waar de overschotten aan voetbalvelden zich bevinden wanneer het herstructureringsplan Daalseweide wordt doorgevoerd.

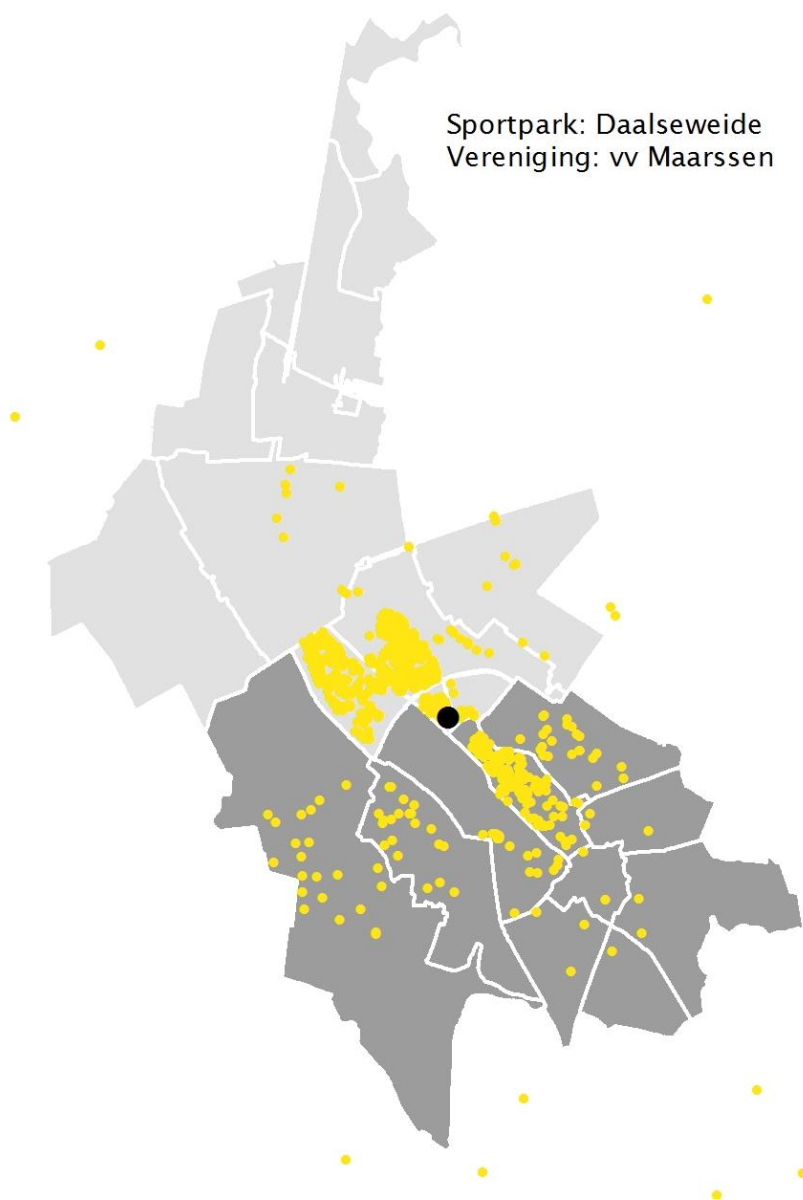
Figuur B3.2 Situatie voetbalvelden 2030, met doorvoering herstructureringsplan Daalseweide

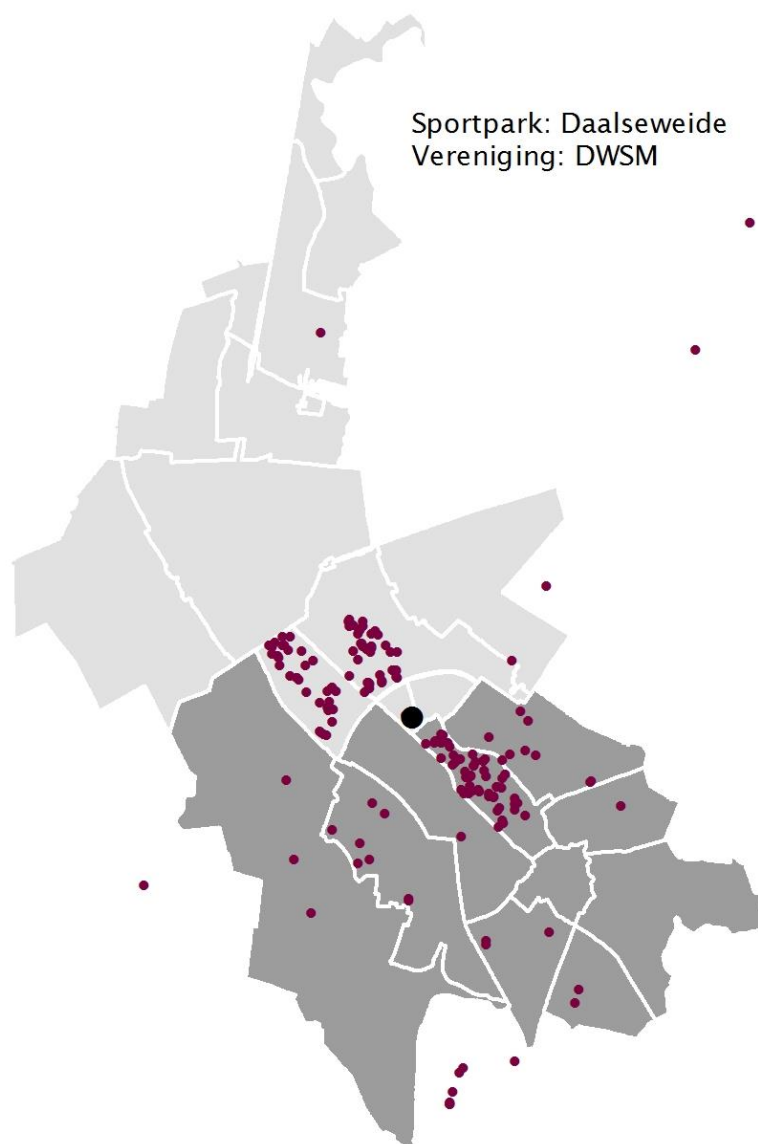
De totale capaciteit voor tennis daalt naar negen banen en daarmee voldoet het toekomstige aanbod op basis van de plannen precies aan de huidige en toekomstige behoefte.

Bijlage 4 Verzorgingsgebieden in kaartvorm

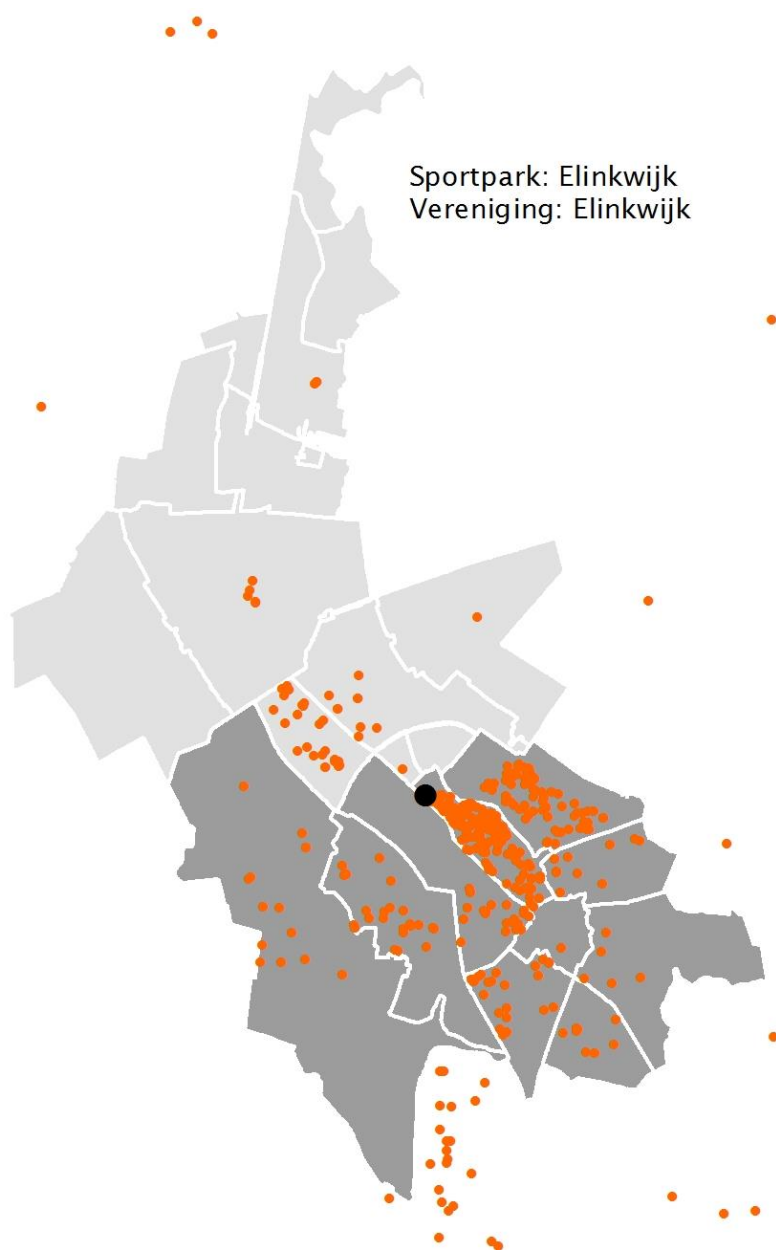
Figuur B4.1 Herkomst leden VV Maarssen

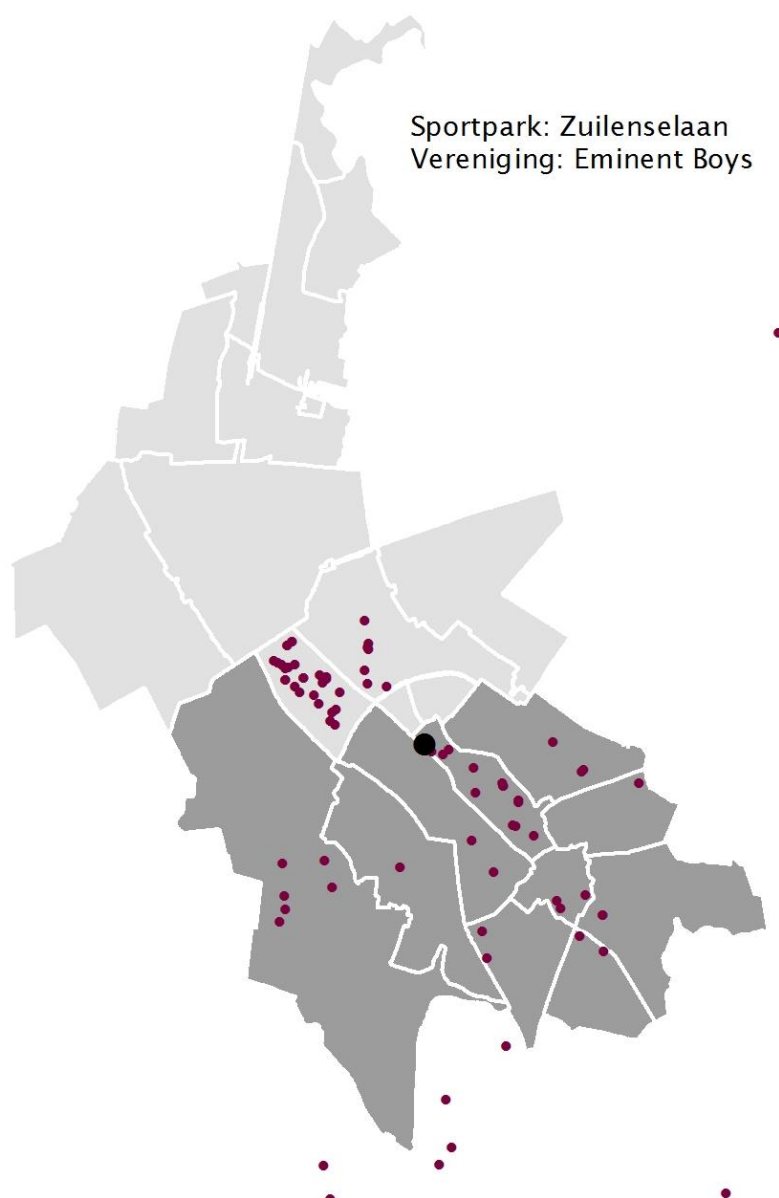
Figuur B4.2 Herkomst leden DWSM

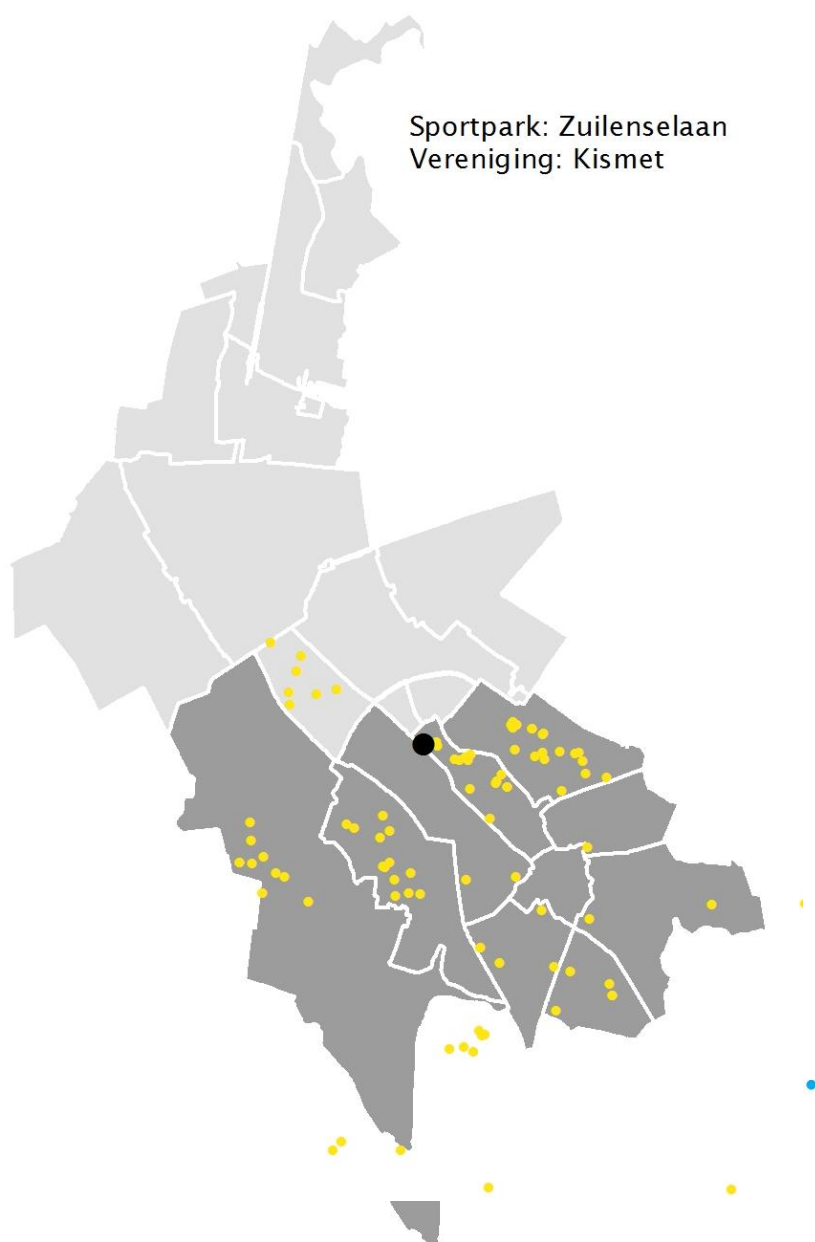
Figuur B4.3 Herkomst leden Elinkwijk

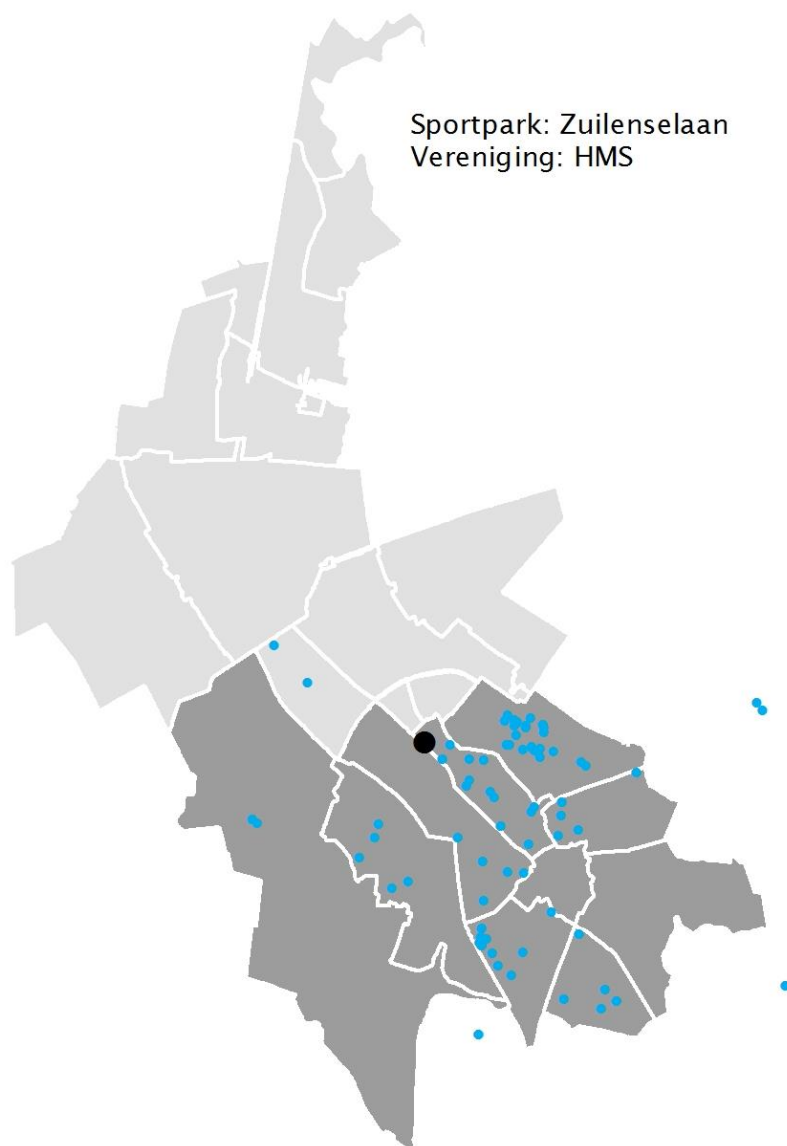
Figuur B4.4 Herkomst leden Eminent Boys

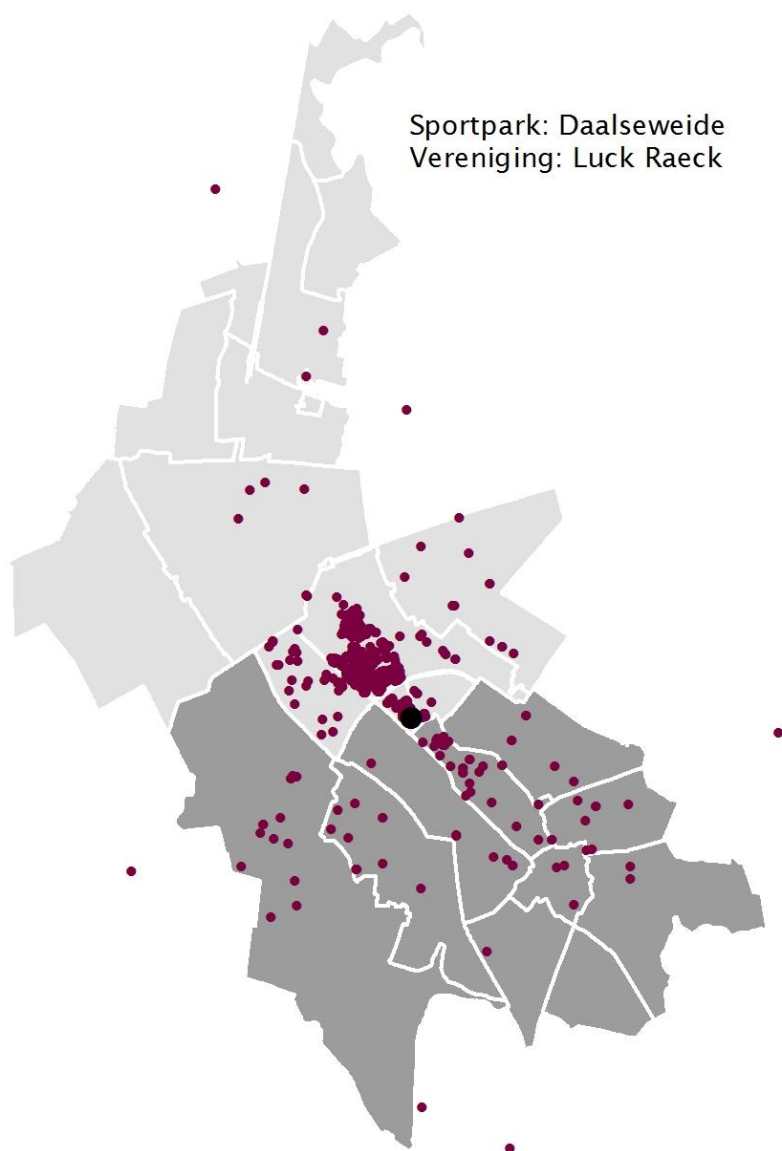
Figuur B4.5 Herkomst leden Kismet

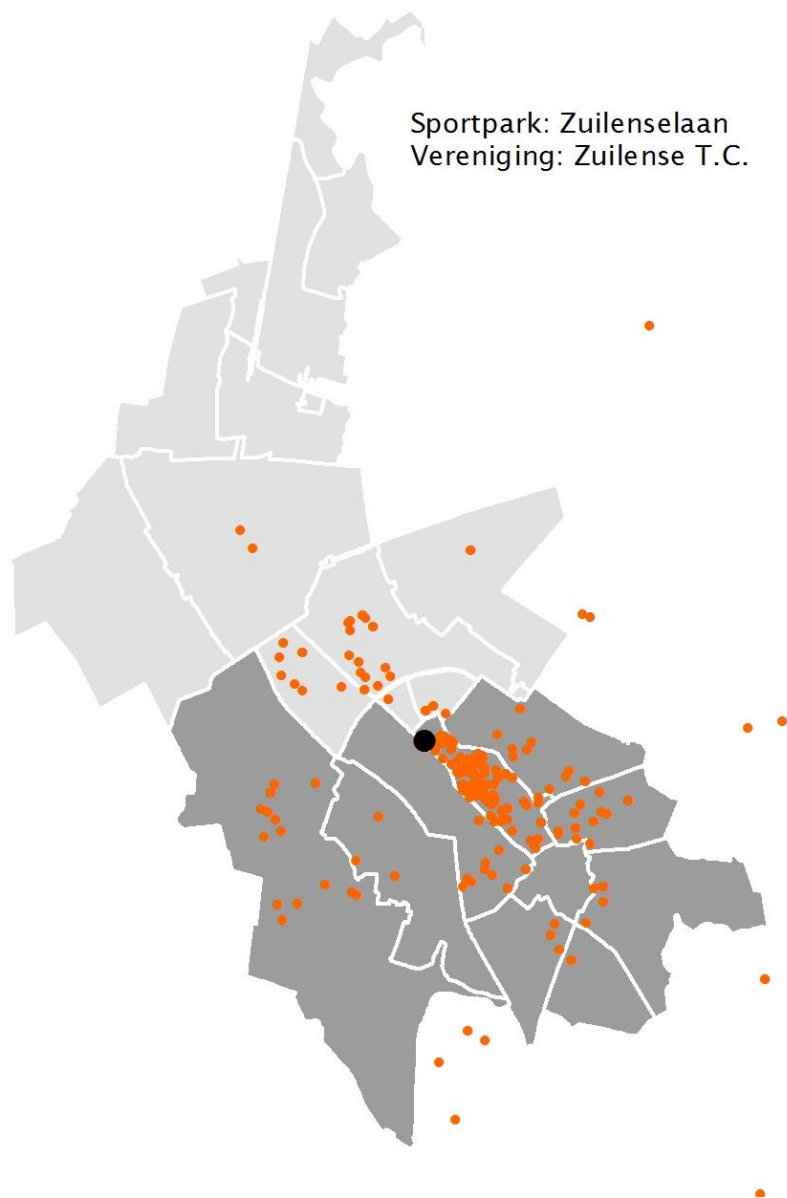
Figuur B4.6 Herkomst leden HMS

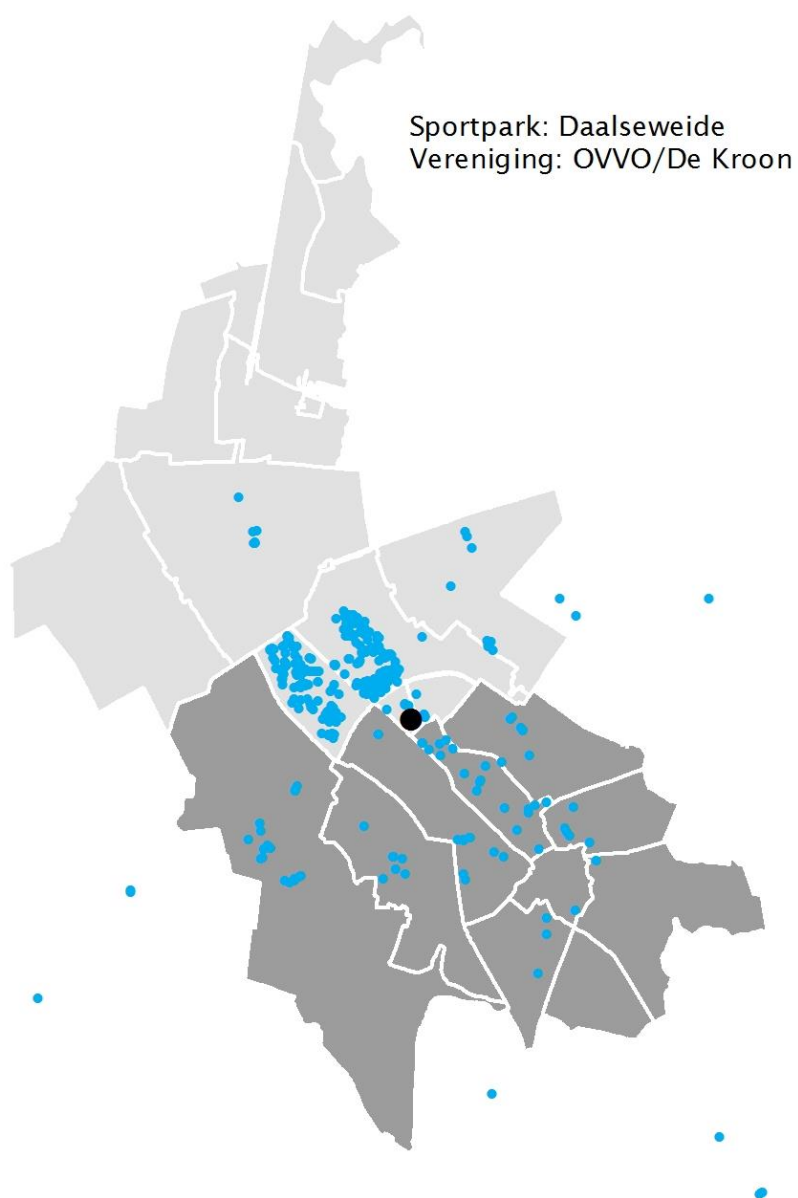
Figuur B4.7 Herkomst leden Luck Raeck

Figuur B4.8 Herkomst leden Zuilense TC

Figuur B4.9 Herkomst leden OVVO/De Kroon

Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl